PLAN22+
MIDLERTIDIGE VE-ANLÆG PÅ RESERVEREDE AREALER

Frederikssund Kommune har undersøgt potentialet i at opstille ***solcelleanlæg på arealer, der allerede er udlagt til anden fremtidig anvendelse***. Potentialet i langsigtet helhedsplanlægning er stort – selvom der er barrierer

TEKST /
SEKRETARIATET
Plan22+

Der er stort pres på arealerne, når vi skal opnå vores klimamål. Det gælder både i byerne og i det åbne land. Som et af pilotprojekterne i Plan22+ har Frederikssund Kommune, under overskriften "God energi i Frederikssund", set på solceller som et midlertidigt redskab.

Hvad nu, hvis solcelleanlægget i en periode, på fx 30 år, producerer vedvarende energi på arealer udlagt til fx råstofudvinding eller anden anvendelse. Samtidig med, at vi tilfører værdi til området nu og forbereder den fremtidige anvendelse?

ENERGILANDSKABER SKAL GIVE TILBAGE

Helt konkret er der i pilotprojektet blevet gennemført landskabsanalyser, undersøgt planværktøjer og udviklet en række casestudier. Resultaterne ligger nu tilgængelige i en publikation. Princippet er, at energilandskaberne skal give noget tilbage til landskabet – og fungere som trædesten for udviklingen frem for at være barriere eller slette landskabets kulturhistorie.

Fire caseområder er blevet screenet, og efter en vurdering af potentialer og udfordringer er to blevet udvalgt til projektet: Et område ved Skibby, udlagt til fremtidig byudvikling, og et rekreativt område til udvidelse af en golfbane nord for Gerlev.

STORT POTENTIALE I MIDLERTIDIG ANVENDELSE

Selvom casene er udviklet som eksempelprojekter, vurderer partnerne bag, at både metoderne og planlægningsprincipperne kan anvendes af andre kommuner. De mulige arealer i Frederikssund er generelt små, men metoderne kan skaleres op i kommuner, hvor de reserverede arealer giver mulighed for solcelleanlæg i stor skala.

PILOTPROJEKTETS RESULTATER

- Der er et stort potentiale i at tænke fremtidige anvendelser tidligt ind i planlægningen for solcelleanlæg.
- Det er vigtigt at tage afsæt i og bygge på eksisterende landskabelige elementer – også mens solcelleanlægget er der.
- Tilgangen kan tilføre nye rekreative kvaliteter og forbindelsesveje i og omkring reserverede arealer, som dermed bliver et aktiv i lokalområdet.
- Landskabet – efter endt energiproduktion – får forstærket de oprindelige kvaliteter og tilført merværdi til den fremtidige anvendelse. Modsat i dag, hvor landskabet typisk ryddes før opstilling af solceller.

EKSEMPEL

OMRÅDETS MIDLERTIDIGE ANVENDELSE TIL SOLCELLER

Illustration: Planværkstedet.

EKSEMPEL: BYUDVIKLINGSOMRÅDE VED SKIBBY

Caseområdet blev udvalgt, da det

Vi håber, at andre kommuner kan bruge eksempelsamlingen og metoderne fra projektet til at tænke langsigtet fysisk planlægning endnu tidligere ind i forbindelse med vedvarende energianlæg i det åbne land. Vi har nu justeret vores administrative praksis ved ansøgninger om solcelleprojekter, og tager dialogen om fremtidig anvendelse som noget af det første med udviklerne.

- Alberte Aalling-Frederiksen, Planlægger, Frederikssund Kommune

rummer mulighed for at landskabsmodne, før der bliver udviklet ny by, og har potentiale for at styrke samspillet med den eksisterende by og overgangen til det åbne land.

Terrænet falder jævnt fra nord mod syd og fortsætter herfra i åbent land ned mod en ådal. Området er i dag dyrket mark i landzone, og byudvikling har en lang tidshorisont. Der er ikke særlige bindinger i forhold til kulturarv eller landskab.

Metodens principper er, at i perioden med solceller, bliver der etableret en rekreativ grøn struktur koblet til byområdets stier og landskaber. Solcellerne er placeret, så de overholder eksisterende afstandskrav til boliger på 150m.

Efter ophør af solcelleanlægget vil beplantning, søområde, kælkebakke mv. have stor værdi for både det fremtidige boligområde og som fællesområde for hele Skibby. Byudviklingen vil foregå, hvor solcellerne før stod, og vil fra starten være omgivet af natur og forbindelser til den eksisterende by.

EKSEMPEL

FREMTIDIG ANVENDELSE SOM BOLIGOMRÅDE MED FÆLLES GRØNNING, DER BINDER NY OG EKSISTERENDE BY SAMMEN

Illustration: Planværkstedet

FAKTA

Plan22+ er en femårig indsats fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen og Realdania, som understøtter kommunernes klimaarbejde gennem planlægning.

Pilotprojektet "God ENERGI i Frederikssund – en trædesten til udvikling" er udført af Frederikssund Kommune i samarbejde med PLANVÆRKSTEDET Aps

Kontaktperson:
Alberte Aalling-Frederiksen,
aaall@frederikssund.dk

Læs mere på
https://Plan22.dk

UDFORDRINGER OG DILEMMAER

Projektet har afdækket potentialet for midlertidig anvendelse af allerede reserverede arealer til energianlæg, men peger også på nogle vigtige forhold, som er udfordrende i dag:

- Planloven begrænser i dag muligheden for tidsbegrænset anvendelse af solceller i det åbne land og planlægning med to anvendelser efter hinanden på det samme areal.
- Det er i dag ikke muligt for kommunerne at planlægge solceller i de udlagte råstofområder. Her er der ofte tale om store arealer med tilsvarende stort energipotentiale.
- Solcelleanlæg skal i dag tilsluttes elnettet, hvilket begrænser placeringsmulighederne. Mere fleksible tilslutningsmuligheder, fx via lokale energifællesskaber, hvor solcelleanlægget forsyner et afgrænset boligområde eller erhverv, vil øge fleksibiliteten.
- Casene er udviklet som teoretiske eksempler, og der er derfor ikke gennemført dialog med borgerne i lokalområdet. Det vil naturligvis være væsentligt i en konkret planlægningsfase. Det er tids- og omkostningskrævende, men sikrer også at de tilførte merværdier kommer lokalområdet til gode.

FREDERIKSSUND HAR INDFØRT PRINCIPPERNE

På trods af barrierne vurderer de i Frederikssund, at resultaterne bør føre til ændringer i planpraksis. Vigtigst ved at tænke det langsigtede perspektiv – samt fokus på multifunktionalitet – ind langt tidligere i den fysiske planlægning. Uanset om fokus er på VE-anlæg eller andre projekter på vejen mod klimaneutralitet.

Frederikssund Kommune har som mål at være CO_2-neutrale i 2045. Vedvarende energi og varme er vigtige parametre for at opnå målet. Derfor er pilotprojektets resultater også indarbejdet i Frederikssunds langsigtede fysiske planlægning i forslaget til Kommuneplan 2025-2033 ■